

leiderdorp

FINANCIËLE
KADERNOTA
2024-2027

INHOUDSOPGAVE

A. Voorwoord	3
B. Leeswijzer	5
C. Kadernota	7
<hr/>	
Perspectief 2024-2033	7
Algemene uitgangspunten	12
Programma 1: Meedoen in Leiderdorp	16
Programma 2: Aantrekkelijk Leiderdorp	19
Algemene Dekkingsmiddelen	25
Overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien	28
D. Fin. overzicht	29
E. Investerings	33

A. VOORWOORD

Zoals afgesproken in de financiële verordening, bieden wij u hierbij de Financiële Kadernota 2024-2027 aan.

De Financiële Kadernota 2024-2027 sluit, nadat een aantal dekkingsmaatregelen zijn doorgevoerd, voor de jaren 2024 en 2025 met een gering overschot. Voor de jaren 2026 en 2027 zien we echter sterk oplopende tekorten. Die uitkomst beoordelen wij als **zorgelijk**.

De reden tot zorg is het beeld dat met ingang van 2026 opdoemt. Waar we bij de begroting 2023 het tekort in het laatste jaar van de meerjarenraming (2026) nog konden dekken met een onttrekking aan de behoedzaamheidsreserve is die situatie in deze kadernota drastisch gewijzigd. De tekorten zijn verder opgelopen en zijn bovendien structureel van aard.

Twee ontwikkelingen springen daarbij in het oog. Enerzijds zijn dat de oplopende kosten voor de Jeugdzorg welke we met ingang van 2026 niet meer kunnen dekken uit de reserve sociaal domein. Daardoor nemen de lasten structureel toe. De tweede ontwikkeling is de substantiële daling van de algemene uitkering met ingang van 2026. Daardoor dalen de structurele baten. Beide ontwikkelingen komen in de paragraaf "Perspectief 2024-2033" aan bod.

Natuurlijk zijn in deze uitkomsten de financiële gevolgen van de meicirculaire 2023 nog niet verwerkt. Maar in het gepresenteerde beeld is al vooruitgelopen op de meicirculaire waar het gaat om de compensatie van de loon- en prijsontwikkeling en het doortrekken van de toevoeging van 1 miljard aan het gemeentefonds in 2027. Door de fixering van het volumeaccres verwachten wij verder geen extra middelen via de algemene uitkering.

Bij de samenstelling van de programmabegroting zal naast de Financiële Kadernota 2024-2027 ook de meicirculaire 2023 Gemeentefonds worden betrokken. Wij streven naar een sluitende begroting 2024 die structureel en reëel in evenwicht is. Voor de meerjarenraming vanaf 2026 is dat voorlopig geen haalbare kaart.

De financiële kadernota vormt de voorbereiding op de begroting die wij u in het najaar zullen voorleggen. Richtinggevende uitspraken van uw raad helpen college en ambtenaren bij het vervolmaken van de uiteindelijke begroting 2024. Om die reden stellen wij u voor om de kadernota 2024-2027 vast te stellen.

College van Burgemeester en Wethouders,

Leiderdorp, 30 mei 2023.

B. LEESWIJZER

In **hoofdstuk C** is als eerste het perspectief 2024-2033 geschetst. Daarna volgen de algemene uitgangspunten. Deze uitgangspunten kunnen effect hebben op meerdere programma's en zijn voor de inzichtelijkheid niet uitgesplitst. De financiële effecten van deze 'programma overstijgende' uitgangspunten zijn t.b.v. het overzicht opgenomen onder algemene dekkingsmiddelen. De uitsplitsing zal uiteraard in de begroting 2024 wel plaatsvinden.

Vervolgens komen de programma's naar voren. Per programma wordt gestart met een financieel overzicht waarbij is aangegeven of het in totaal om een voordelige (-/-) of een nadelige mutatie (+/+) gaat. In de nummering van de items staat het 1e cijfer voor het programmanummer met een volgnummer per mutatie. Indien een mutatie ook een effect in andere programma's resp. andere onderdelen heeft, dan is dat nummer ook in de tabel gegeven. Aansluitend op de programma's is het onderdeel Algemene Dekkingsmiddelen en het onderdeel Overhead toegevoegd.

Hoofdstuk D geeft het totaaloverzicht van alle programma's en onderdelen tezamen weer.

In **hoofdstuk E** zijn de nieuwe investeringsvoornemens gegeven met de bijbehorende kapitaallasten. De investeringskredieten worden nu niet beschikbaar gesteld. Dat is onderdeel van begroting 2024 .

C. KADERNOTA

Perspectief 2024-2033

In deze paragraaf schetsen we de financiële positie van de gemeente Leiderdorp op de lange termijn aan de hand van een aantal relevante ontwikkelingen cq. onzekerheden. We laten in deze paragraaf niet zozeer kwantitatieve bedragen zien, maar geven kwalitatief de onderwerpen weer die spelen in de komende jaren en die een financieel effect zullen hebben op de begroting van Leiderdorp.

Ontwikkelingen gemeentefonds

Op 15 december 2021 is het regeerakkoord 2021-2025 "Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst" gepresenteerd. Dit regeerakkoord bevat de ambities van het nieuwe kabinet op vele thema's met een forse bestedings- en investeringsopgave. Die voornemens vertalen zich in een groei van het gemeentefonds en daarmee ook in een toename van de algemene uitkering aan de gemeenten in de jaren 2023 tot en met 2025. Tegelijkertijd kondigde het kabinet met ingang van 2026 een nieuwe financieringssysteem aan waarbij vooruitlopend op de uitwerking daarvan het accres 2026 is vastgezet op het niveau van 2022 met een eenmalige verhoging van 1 miljard. Dit besluit betekende voor de gemeente Leiderdorp een verlaging van de algemene uitkering in 2026 t.o.v. 2025 van € 3,2 miljoen. Door deze trendbreuk in de algemene uitkering wordt 2026 het ravijnjaar genoemd. Hoewel het kabinet heeft besloten om de verhoging van € 1 miljard met ingang van 2027 structureel toe te voegen aan het gemeentefonds neemt de algemene uitkering in 2027 verder af.

Nieuwe financieringssysteem

De nieuwe financieringssysteem voor medeoverheden heeft als doel een stabiele(re) financiering en meer autonomie voor medeoverheden. Het kabinet beschrijft in haar voorjaarsnota de hoofdlijnen van deze nieuwe systeem. Vanaf 2027 wordt gemeentefonds geïndexeerd op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product. De ontwikkeling van het bbp is een objectieve en onafhankelijke maatstaf voor zowel volumecomponenten, die een kostenverhogende werking hebben (zoals bevolkingsgroei), als voor de loon- en prijsontwikkeling. Deze kent jaar op jaar toegepast inhoudelijk een sterkere koppeling met de brede uitgavenontwikkeling bij gemeenten. De financiële ruimte van gemeenten voor genoemde uitgaven ontwikkeling wordt middels deze koppeling vormgegeven.

De gekozen vorm van indexatie levert door de vormgeving op twee componenten de gewenste stabiliteit op. Uitgangspunt is dat het gemeentefonds meerjarig de ontwikkeling van het nominaal bruto binnenlands product volgt. De volumeontwikkeling van de fondsen wordt gebaseerd op een historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bbp, waardoor het fonds minder schommelt. De indexatie voor inflatie volgt die van het lopende jaar, waardoor de fondsen reëel 'op niveau' blijven.

Het kabinet is ervan overtuigd dat gemeenten hiermee een stabiele, solide en duurzame financiële basis wordt geboden. In het coalitieakkoord is opgenomen dat bij het uitwerken van een nieuwe financieringssysteem, de mogelijkheid voor een groter eigen belastinggebied wordt betrokken. Op gemeentelijk niveau wordt in samenspraak met de VNG

nagegaan welke mogelijkheden er zijn qua modernisering en uitbreiding van het belastinggebied, waarbij op basis van de uitkomsten een eventueel wetgevingstraject in gang wordt gezet.

De VNG stelt: 'Dat de nieuwe systematiek pas in 2027 ingaat, maakt dat we overleg moeten voeren met kabinet over consequenties. Als alle opgaven en wettelijke verantwoordelijkheden in stand blijven én er sprake is van een forse vermindering van middelen zal dat consequenties hebben voor inwoners die desastreus kunnen uitpakken. Er zullen dan lastige keuzes gemaakt moeten worden. En dat terwijl de uitdagingen voor onze inwoners de afgelopen tijd alleen maar groter zijn geworden. Overleg op korte termijn met het kabinet is daarom nodig. Daarbij zullen ook de in het afgelopen jaar afgesloten akkoorden aan de orde zijn omdat deze zijn gesloten onder de voorwaarde van structurele financiering en voldoende middelen na 2025.'

Volgens de geschetste hoofdlijnen van de nieuwe financieringssystematiek is het gemeentefonds vanaf 2027 geïndexeerd op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product. Hiervoor is in de Voorjaarsnota 2023 een budget gereserveerd van € 150 miljoen in 2027 en € 300 miljoen in 2028. Deze uitkomst wekt vooralsnog weinig vertrouwen waar het gaat om een oplossing van de financiële problematiek vanaf 2026.

Accres voor loon - en prijsontwikkeling

In de Najaarsnota 2022 heeft het kabinet aangekondigd een extra prijsbijstelling over 2022 uit te keren in verband met de uitzonderlijke prijsstijgingen voor 2022. Nu is in de Voorjaarsnota 2023 aangekondigd dat gemeenten een extra tranche prijsbijstelling 2022 vanaf 2023 van slechts € 127 miljoen structureel ontvangen. Dit is minder dan de aankondiging van € 300 miljoen voor de loon- en prijsbijstelling in de Najaarsnota 2022. De index voor loon- en prijsontwikkeling geschiedt op basis van de CPB-raming van de loonvoet sector overheid, index materiele overheidsconsumptie en overheidsinvesteringen. Hierbij wordt een verdeling van 60% loonontwikkeling, 20% consumptie en 20% investeringen aangehouden. De nabetaling van het LPO accres 2022 vindt alleen plaats voor het verschil in de prijsontwikkeling 2022 tussen de meicirculaire 2022 (CEP 2022) en het CEP 2023. En niet voor het verschil in de loonontwikkeling. De nabetaling van het accres 2022 wordt hierdoor slechts 0,36% en geen 1,68%. Over de reden van dit onderscheid bestaat geen duidelijkheid.

Opschalingskorting

Sinds 2015 worden gemeenten geconfronteerd met een korting op het gemeentefonds, die oploopt tot € 975 miljoen in 2025. Deze opschalingskorting is opgelegd, omdat gemeenten door gedwongen opschaling kosten zouden besparen. Hoewel het beoogde doel 'opschalen van alle gemeenten naar 100.000+ gemeenten' nooit is gerealiseerd is de korting met ingang van 2026 volledig doorgevoerd. Die korting is overduidelijk in strijd met het principe van de normeringsmethodiek samen de trap op samen de trap af en voldoet deze ook niet meer aan de wettelijke normen voor uitnamen van artikel 2 Financiële verhoudingswet en artikel 108 Gemeentewet. Dat betekent voor de gemeente Leiderdorp een afname van de algemene uitkering van € 0,8 miljoen structureel.

Aanpassing verdeelsystematiek

Na een lange aanloop is de nieuwe verdeelsystematiek, aan de hand waarvan het totaal van het gemeentefonds wordt verdeeld over de gemeenten, met ingang van 2023 doorgevoerd. Met de aanpassing van de verdeelsystematiek werd een betere aansluiting bij de uitgaven van de gemeenten als geheel beoogt en tegelijkertijd een vereenvoudiging van

de verdeling doorgevoerd door het aantal parameters terug te brengen van 89 maatstaven naar 49 maatstaven. Het nieuwe model is een verbetering ten opzichte van het huidige model maar de herverdeeleffecten zijn substantieel. Voor Leiderdorp betekende dat een structureel nadeel van € 2.270.450 (= € 83 per inwoner). Gelet op de omvang van de herverdeeleffecten is besloten om de nieuwe verdeelsystematiek in te voeren met gebruikmaking van een ingroeipad. Dat wil zeggen dat de voor- en nadelen van het systeem in 2023 met € 7,50 per inwoner zijn verwerkt en dat de suppletie-uitkering in 2024 en 2025 met € 15 per jaar afneemt. In afwachting van nader onderzoek over de nieuwe systematiek is over de ingroei vanaf 2026 nog niet besloten, maar wij gaan er vanuit dat de suppletieuitkering na 2025 verder zal worden afgebouwd met € 15 per inwoner per jaar. Op basis van die verwachting hebben wij de effecten van de herverdeling nu in het meerjarenbeeld meegenomen.

Jeugdzorg

De eerder afgesproken compensatie voor de Jeugdzorg 2024 en 2025 in de de voorjaarsnota bijgesteld. De voorgenomen afbouw van die compensatie in verband met de 'Hervormingsagenda Jeugd' t.o.v. 2023 gaat voor 2024 en 2025 niet door maar is met ingang van 2026 weer volledig ingeboekt. Wij wachten de doorrekening in de meicirculaire af om deze meevaller te bepalen. De kabinetsbeslissing om in 2024 daar nog eens € 100 miljoen van af te halen is teruggedraaid. Met deze korting hadden wij overigens nog geen rekening gehouden. Evenmin houden we vanaf 2025 rekening met een korting vanaf 2025 van € 500 miljoen structureel in afwachting van maatregelen die zowel de korting als de werkelijke bestedingen met hetzelfde bedrag verlagen. Het opnemen van een dergelijke taakstelling past immers niet binnen de criteria voor het opnemen van taakstellingen die de toezichthouder daaraan stelt.

WMO

Sinds de introductie van het abonnementstarief in 2019 hebben de gemeente zich ertegen verzet. Het abonnementstarief is in strijd met de bedoeling van de Wmo, en de aanzuigende werking heeft de houdbaarheid van de Wmo sterk onder druk gezet. Uit de Voorjaarsnota blijkt dat het abonnementstarief in de Wmo 2015 wordt afgeschaft en de inkomens afhankelijke eigen bijdrage van de Wmo 2015 heringevoerd. Het uitgangspunt is dat zoveel mogelijk wordt aangesloten bij de vormgeving zoals voorheen, met oog voor inkomenseffecten en het beroep dat wordt gedaan op de Wmo. Anders dan beoogd in het Coalitieakkoord verdwijnt het abonnementstarief niet alleen voor de huishoudelijke hulp, maar voor alle Wmo-voorzieningen waarop het abonnementstarief nu van toepassing is. Hiervoor wordt een wetsvoorstel voorbereid. De middelen die het Rijk in verband met de invoering en aanzuigende werking van het abonnementstarief aan het Gemeentefonds heeft toegevoegd en hiervoor nog toevoegt (zoals toegezegd in het IZA) worden vanaf het jaar van inwerkingtreding van het wetsvoorstel (grotendeels) uitgenomen uit het Gemeentefonds. Om dit mogelijk te maken wordt het huidige wetsvoorstel voor invoering van de passende eigen bijdrage huishoudelijke hulp (waarvan de inwerkingtreding per 2025 werd voorzien) ingetrokken. Als wij de voorjaarsnota goed interpreteren dan vervalt de taakstelling voor 2025 maar wordt die taakstelling met ingang van 2026 verhoogd. In welke mate de meerkosten van het abonnementstarief met dit voorstel worden teruggedrongen valt op dit moment nog niet in te schatten.

Omgevingswet en Wkb

De Omgevingswet bundelt en moderniseert de wetten voor de leefomgeving en zorgt voor 1 digitaal omgevingsloket dat het voor burgers en bedrijven makkelijker maakt vergunningen aan te vragen. Daarnaast biedt de Omgevingswet

sneller inzicht in welke regelgeving wanneer van toepassing is. De datum voor inwerkingtreding van de Omgevingswet en daarmee ook de lang verwachte nieuwe Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) is definitief vastgesteld op 1 januari 2024. De inwerkingtreding van de Omgevingswet is een belangrijk moment. Vanaf dan wordt de wet in de praktijk toegepast. Ook na 1 januari 2024 is er nog veel werk aan de winkel en kunnen onvolkomenheden niet worden uitgesloten. Het nieuwe stelsel voor het omgevingsrecht en de landelijke voorziening van het Digitaal Stelsel Omgevingswet, het DSO worden ook na inwerkingtreding verder ontwikkeld en gemonitord om de doelen van de wet te halen en de beoogde veranderingen door te voeren. Gelijktijdig met de omgevingswet

Klimaatgelden

Voor de realisatie van de klimaatdoelen heeft de gemeenten inmiddels beschikkingen ontvangen voor 2023 tot en met 2025 voor een bedrag van resp. € 529.542, € 534.346 en € 539.150 in het kader van de Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE). Met de regeling kunnen we onder andere collega's aannemen en/of externe deskundigen inhuren om de interne organisatie te versterken voor het uitvoeren van uw klimaat- en energietaken. Onder klimaat- en energiebeleid valt beleid dat bijdraagt aan het behalen van de doelen uit de Klimaatwet. De Klimaatwet houdt in dat Nederland uiterlijk in 2050 klimaatneutraal wil zijn. Het doel voor 2030 in de Klimaatwet is om de uitstoot van CO₂ met minimaal 55% te verminderen. De middelen gebruiken we voor loonkosten bij de uitvoering van het klimaat- en energiebeleid in de sectoren: gebouwde omgeving, elektriciteit, mobiliteit, industrie en overig klimaat- en energiebeleid. In deze kadernota is geen rekening gehouden met extra middelen uit deze fondsen. De extra gelden worden in de 1e bestuursrapportage 2023 opgevoerd met daar tegenover de budgetten voor de uitbreiding van capaciteit voor dezelfde bedragen.

Reserve sociaal domein

Bij de samenstelling van de begroting 2023 was al zichtbaar dat de gemeente in toenemende mate een beroep deed op de reserve sociaal domein om de begroting en de meerjarenraming sluitend te maken. Ondanks de meevaller in de jaarrekening 2022 en n.a.v. de september- en decembercirculaire gemeentefonds neemt het beroep op deze reserve wederom toe. Met name als gevolg van de stijgende kosten van de jeugdzorg via de SOZ. Rekening houdend met de volgtijdelijke claims op de reserve sociaal domein in deze kadernota moeten we constateren dat deze reserve in 2025 volledig is aangewend en voor 2026 niet langer als dekking voor de meerjarenraming kan worden ingezet.

Investeringsplan

Met de aanvullende investeringen inzake bruggen, wegen, rioleringen, duurzaamheidsmaatregelen loopt de omvang van het investeringsplan verder op. De daaraan verbonden kapitaallasten stijgen navenant en in combinatie met de oplopende rente op de kapitaalmarkt zal dat de druk op de meerjarenraming verder verhogen. Eénmaal beschikbaar gestelde kredieten die tot uitvoering komen beklemmen daarmee een toenemend aandeel van de exploitatiebegroting en zijn ook op termijn niet of nauwelijks bij te sturen.

Overige ontwikkelingen

Hiervoor zijn een aantal specifieke ontwikkelingen nader toegelicht. Veel van die ontwikkelingen betreffen de financiële verhouding tussen het Rijk en onze gemeente waarover wij via de VNG in gesprek zijn met het Rijk. Uiteraard is voorgaande opsomming niet limitatief en heeft de gemeente met meer onzekerheden te maken die op dit moment nog

niet goed zijn te kwantificeren. Wat is bijvoorbeeld het lange termijn effect van de oorlog in de Oekraïne, de krappe arbeidsmarkt, de hoge inflatie en de oplopende rente. Deze onzekerheden worden in deze kadernota ook gedeeltelijk geadresseerd.

Tot slot

Ondanks de genoemde onzekerheden geeft de kadernota wel een zo compleet mogelijk beeld weer van de financiële positie van de gemeente. In dat beeld ontbreken de uitkomsten van de meicirculaire 2023 Gemeentefonds maar daarvan verwachten we nog weinig impact op de geschetste ontwikkelingen.

Voor dit moment verwachten wij de komende begroting 2024 aan te kunnen bieden die structureel en reëel in evenwicht is. Dat evenwicht ligt wellicht ook voor 2025 nog binnen ons bereik. Maar de jaren van 2026 en verder zijn op geen enkele wijze sluitend te maken. Het is volstrekt helder dat nadelige begrotingssaldi in belangrijke mate worden veroorzaakt door keuzes van het huidige kabinet. Dat neemt niet weg dat zelfs als een substantieel deel van het tekort alsnog wordt aangezuiverd er geen sluitende meerjarenraming kan worden gerealiseerd.

Bezuinigingsoperatie

Voor dit college is het niet langer de vraag of we moeten bezuinigen maar dat we moeten bezuinigen. Om die reden starten we direct na de vaststelling van de begroting 2024 een bezuinigingsoperatie met een focus op de meerjarenraming vanaf 2026. Over de omvang van de noodzakelijke bezuinigingen hopen we tegen die tijd een beter beeld te kunnen geven.

Algemene uitgangspunten

Beginstand 2024-2027

Zoals gebruikelijk starten we de kadernota met de stand van de lopende begroting. Deze stand is opgebouwd vanaf de primitieve begroting 2023-2026. Voor de inhoudelijke besluiten verwijzen wij u naar de betreffende raadsbesluiten respectievelijk raadsvoorstellen. Voor een goed beeld van de uitkomsten van de kadernota 2024-2027 zijn de voorgenomen verrekningen 2023 t/m 2026 met de behoedzaamheidsreserve gemeentefonds teruggedraaid en is de jaarschijf voor het jaar 2027 toegevoegd. De beginstand laat het volgende beeld zien:

Onderwerp	I/S	2024	2025	2026	2027
Stand van de begroting voor de Kadernota 2024-2027	I/S	0	0	0	1.894.333
Terugdraaien verrekening behoedzaamheidsreserve	I	68.290	-62.164	44.088	91.930
Begrotingssaldo		68.290	-62.164	44.088	1.986.263
		nadelig	voordelig	nadelig	nadelig

Indexering baten

Op 9 maart 2023 is het Centraal Economisch Plan 2023 (CEP) van het CPB gepubliceerd. In de kerngegevens tabel is het verwachte indexeringspercentage opgenomen dat wij aanhouden voor de indexering van de inkomsten van de gemeente Leiderdorp. De raming voor het nationale consumentenprijsindex (cpi) bedraagt voor 2024 3,1%. Voor 2023 bedraagt het cpi nu 3,0% terwijl bij de begroting 2023 nog 2,4% werd verwacht. Voorgesteld wordt nu om de inkomsten in de begroting te verhogen met 3,7%, te weten 3,1% plus de correctie van 0,6% voor 2023. Op deze wijze wordt de indexering op het meest actuele beeld gebaseerd.

De ontwikkeling van de algemene uitkering uit het gemeentefonds werd altijd gebaseerd op de ontwikkeling van de accres relevante uitgaven (ARU) binnen de rijksbegroting. Voor 2022 tot en met 2025 is deze systematiek door het rijk terzijde geschoven en is het eerder vastgestelde accres gefixeerd. Wel is afgesproken dat de gemeenten worden gecompenseerd voor de loon- en prijsontwikkelingen (lpo). De lpo 2024 is op basis van de CEP berekend op 4,22%. Voor 2023 houden we rekening met een correctie van de lpo van 0,42% omdat de lpo voor dat jaar is gestegen van 4,12% naar 4,54%. In de Najaarsnota 2022 heeft het kabinet aangekondigd een extra prijsbijstelling over 2022 uit te keren in verband met de uitzonderlijke prijsstijgingen voor 2022. Hoewel de lpo voor 2022 is toegenomen van 4,44% naar 6,12% wordt volgens de voorjaarsnota slechts 0,36% uitgekeerd. Voor de stijging van de loonontwikkeling wordt geen compensatie gegeven. In totaal houden we bij de samenstelling van de begroting 2024 rekening met een stijging van de algemene uitkering voor lpo van 5,00%.

Indexering lasten

Het is gebruikelijk om de personele budgetten in de begroting jaarlijks te laten meegroeien met de feitelijke loonkostenontwikkeling. Op dit moment is er een onderhandelingsakkoord over de CAO gemeenten die loopt tot 31 december 2023. Op basis van die cao en de verwachtingen voor 2024 is een inschatting gemaakt van de loonontwikkeling voor 2024. Die ontwikkeling bestaat uit een doorwerking van de huidige cao naar 2024 van 3,66% en een stijging voor 2024 van 4,34%. De totale loonkosten nemen dan ook toe met 8,00%.

De budgetten voor de materiële lasten worden in de begroting geïndexeerd met het percentage voor de prijsontwikkeling van de netto materiële overheidsbestedingen (imoc) zoals deze in het Centraal Economisch Plan 2023 van het CPB zijn gehanteerd. Het percentage voor 2023 van 5,9% is 3,6% hoger dan het percentage van 2,3% dat voor de begroting 2023 is gebruikt. Voor dit verschil wordt de indexering voor 2024 van 3,9% gecorrigeerd. De indexering voor 2024 komt daarmee op 7,5%. In het kader van de dekkingsmaatregelen is dit percentage eenmalig verlaagd, zie verderop in dit hoofdstuk.

Voor de indexering van de bijdragen aan de meeste gemeenschappelijke regelingen is aangesloten bij de afspraken die met de regio-gemeenten zijn gemaakt in de werkgroep Financiële Kaderstelling Gemeenschappelijke Regelingen. Die heeft de indexering voor de loonkosten bepaald op 6,40% en de indexering voor de materiele budgetten op 9,00%. De bijdrage van de gemeente aan de regeling wordt vervolgens geïndexeerd met het gewogen percentage op basis van de verhouding loonkosten en materiele kosten volgens de begroting van de betreffende gemeenschappelijke regeling. Aangezien we in de begroting 2023 voor het jaar 2024 al rekening hebben gehouden met een inhaalindexering van 3,0% zal de gewogen toename door indexering uitkomen op ongeveer 4,25%.

De indexering van de bijdragen aan de gemeenschappelijke regelingen beoogt een waardevaste begrotingsontwikkeling. Om die reden is afgesproken dat bij de bepaling van de indexering rekening wordt gehouden met de ontwikkeling van de afgelopen twee jaar. Omdat we een substantiële stijging van de loon- en prijsontwikkeling zien, weten we nu al dat bij vaststelling van de indexering voor 2025 sprake zal zijn van een 'inhaalindexering'. Die inhaalindexering hebben we bepaald op 1,5% en daarvoor is met ingang van 2025 een stelpost opgenomen.

Tenslotte houden we bij de indexering van meerjarige uitbestedingen rekening met de contractuele afspraken. Denk bijvoorbeeld aan Sportfondsen en Inclusio.

Renteverwachting

Voor de financiering van de gemeentelijke activiteiten c.q. investeringen leent de gemeente op de geld- en kapitaalmarkt. Voor de bepaling van het meerjarenbeeld worden de financieringskosten berekend aan de hand van de renteverwachting voor de komende jaren. Na de verhoging bij de begroting 2023 hebben we, gelet op de verder oplopende rente van de laatste maanden de renteverwachting opnieuw opwaarts bijgesteld. De renteverwachting met betrekking tot de geldmarkt is ongewijzigd.

- Rente kapitaalmarkt: 2023 = 3,00%, 2024 = 3,20%, 2025 = 3,40%, 2026 = 3,60% en 2027 3,80%
- Rente geldmarkt: 2023 = 0,25%, 2024 = 0,50%, 2025 = 0,50%, 2026 = 0,50% en 2027 = 0,50%.

De omslagrente blijft in 2024 op 0,50% maar zal bij een blijvend hogere rente mogelijk stijgen naar 1,00% in 2027,

Areaalontwikkeling

De areaalontwikkeling voor de ontwikkeling van de waarden en de aantallen woningen en niet-woningen is geactualiseerd naar de inzichten op dit moment. De berekening van de budgettaire effecten voor de opbrengst OZB worden meegenomen bij het opstellen van de begroting. Het effect van de areaalontwikkeling op de algemene uitkering wordt meegenomen bij de presentatie van de effecten van de meicirculaire 2023. De effecten van de areaalontwikkeling op de beheerskosten van de openbare ruimte worden betrokken bij de opstelling en actualisatie van de beheerplannen.

Uitkomst kadernota 2024-2027

Voor de start van onderstaand overzicht gaan we uit van de beginstand zoals dat hiervoor is bepaald. Aan die beginstand is het totaal van de mutaties uit deze kadernota in één totaalregel toegevoegd, waarmee de tekorten 2024-2027 in beeld zijn gebracht. Voor de dekking van de tekorten voor 2024 en 2025 zijn dekkingsmaatregelen doorgevoerd. Die dekkingsmaatregelen worden in deze paragraaf kort benoemd en per programma verder toegelicht.

Onderwerp	2024	2025	2026	2027
Beginstand kadernota 2024-2027	68.290	-62.164	44.088	1.986.263
Mutaties kadernota 2024-2027	1.561.155	3.367.688	4.364.032	2.835.564
Tekorten kadernota 2024-2027	1.629.445	3.305.524	4.408.120	4.821.827
Dekkingsmaatregelen:				
Beperking woonlasten inwoners vervalt	-800.000	-800.000	0	0
Indexering materiële lasten verlaagd van 7,5% naar 5,5%	-710.587	-710.587	-710.587	-710.587
Reservering 2024/2025 ondersteuningsprogr. Duurzaamheid	-175.000	-175.000	0	0
Reservering 2025 duurzaamheid (sport-)accommodaties	0	-500.000	0	0
Reservering 2025 duurzaamheid onderwijshuisvesting	0	-400.000	0	0
Reservering 2025 transformatie De Baanderij	0	-750.000	0	0
Begrotingssaldo	-56.142	-30.063	3.697.533	4.111.240
	voordelig	voordelig	nadelig	nadelig

Dekkingsmaatregelen

Op basis van de ontwikkelingen in deze kadernota zijn er in alle jaren grote tekorten ontstaan. Wij hebben besloten om dekkingsmaatregelen door te voeren zodat de jaren 2024 en 2025 financieel positief uitkomen. De maatregelen bevatten twee bezuinigingen. Zo vervalt de voorgenomen beperking van de woonlasten voor inwoners in 2024 en 2025. Daarnaast wordt de reguliere indexering op materiële lasten verlaagd van 7,5% naar 5,5%. Verder vervalt de reservering voor het ondersteuningsprogramma duurzaamheid. Voor de uitvoering van die taken is met het beschikbaar komen van de klimaatgelden alternatieve financiering voorhanden. De reservering 2025 voor duurzaamheid van de eigen accommodaties is ook vervallen. Daarvoor in de plaats zijn in deze kadernota een tweetal investeringen voor duurzaamheid (De Does en het gemeentehuis) opgenomen met de daaraan verbonden kapitaallasten. Tenslotte passen we een kasschuif toe voor de reserveringen 2025 voor duurzaamheid onderwijshuisvesting en de transformatie De Baanderij. Die reserveringen halen we naar voren via de bestemming van het resultaat 2022.

Ontwikkeling per programma

Rekening houdend met ontwikkelingen incl. de dekkingsmaatregelen zijn de mutaties per programma in deze financiële kadernota als volgt:

Onderwerp	2024	2025	2026	2027
Begrotingssaldo	68.290	-62.164	44.088	1.986.263
	nadelig	voordelig	nadelig	nadelig
Totaal programma 1 Meedoen in Leiderdorp	247.382	774.377	2.419.916	1.885.619
Totaal programma 2 Aantrekkelijk Leiderdorp	-668.680	-1.390.298	268.674	296.983
Totaal programma 3 Bestuur en organisatie van Leiderdorp	145.767	145.767	145.767	145.767
Totaal programma Algemene dekkingsmiddelen	99.766	348.527	462.275	-667.302
Totaal programma Overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien	51.333	153.728	356.813	463.910
Totaal exploitatie	-56.142	-30.063	3.697.533	4.111.240
	voordelig	voordelig	nadelig	nadelig

Programma 1: Meedoen in Leiderdorp

FINANCIËLE POSITIE KADERNOTA 2023 + = nadeel en - = voordeel	I/S	Autonoom/ bestaand/ nieuw beleid	2024	2025	2026	2027	Nr
<i>Programma 1 Meedoen in Leiderdorp</i>							
Bijstelling kwijtscheldingen	S	Autonoom	100.000	100.000	100.000	100.000	101
Exploitatiebijdrage Sportfondsen Leiderdorp	S	Autonoom	19.899	19.899	19.899	19.899	102
SOZ Jeugdzorg	S	Autonoom	1.577.089	1.708.319	1.728.189	1.728.189	103
Dekking reserve sociaal domein	I	Autonoom	-1.577.089	-1.061.324	444.345	-89.952	103
Inkomstendering wegens renovatie de Does	I	Autonoom	-	780.000	-	-	104
Aanpassing HECHT bijdrage	S	Autonoom	127.483	127.483	127.483	127.483	105
Reservering 2025 duurzaamheid (sport-)accommodaties	I	Nieuw beleid	-	-500.000	-	-	106
Reservering 2025 duurzaamheid onderwijshuisvesting	I	Nieuw beleid	-	-400.000	-	-	107
Totaal programma 1 Meedoen in Leiderdorp			247.382	774.377	2.419.916	1.885.619	

101. Bijstelling kwijtscheldingen

We doen een bijstelling van de kosten van kwijtschelding. De afgelopen jaren is gebleken dat het begrote bedrag voor kwijtscheldingen te laag is ingeschat. In 2022 zijn er in totaal 657 ontvangen kwijtscheldingen geweest waarvan er bijna 550 zijn toegewezen. Dit betrof met name het onderdeel afvalstoffenheffing. In 2022 is er in totaal voor € 280.000 kwijtgescholden.

102. Exploitatiebijdrage Sportfondsen Leiderdorp

Jaarlijks betalen we aan Sportfondsen Leiderdorp (SFL) een exploitatiebijdrage. Deze wordt jaarlijks geïndexeerd met de CPI index voor zowel een vergoeding voor de exploitatie en de huur. Dit betekent dat de totale bijdrage voor 2023 aan SFL omhoog gaat met € 118.000 en komt daarmee jaarlijks op een totaalbedrag uit van € 1.089.060. Deze toename valt hoger uit dan waarmee we in de begroting 2023 hebben gerekend. De huurbijdrage wordt weer gecompenseerd door de hogere huurbetaling die SFL aan ons doet. Per saldo een structureel nadeel van € 19.899.

103. SOZ Jeugdzorg

Door verschillende omstandigheden en effecten wordt per 2024 de begroting van de Service Organisatie Zorg (SOZ) aanzienlijk hoger. De totale begroting bedraagt inmiddels € 106 miljoen voor alle deelnemers. Effecten die hierin zijn meegenomen zijn o.a. prijsindexaties, herrekening van het woonplaatsbeginsel, het niet realiseren en uitstellen van bezuinigingen, financiële technische correcties en bijdragen in nieuwe onderdelen w.o. bijv. een gezinspoli. Voor de bepaling van de begroting per deelnemer wordt gekeken naar de daadwerkelijk afgenomen zorgkosten van 2 jaar eerder (t-2). Dit heeft voor Leiderdorp een verhogende impact gezien de zorgkosten zowel nominaal als verhoudingsgewijs in 2022 meer zijn toegenomen dan bij de andere deelnemende gemeenten. Oorzaak van de stijging in jeugdhulpkosten

is toename van facturatie voor behandeling met verblijf (60%), gesloten verblijf (172%) en het Landelijk Transitie Arrangement (82%). Stijging bij het Landelijk Transitie Arrangement houdt in dat er (via de Regionale Expert Tafel) bovenregionale jeugdhulp is ingezet die niet in Holland Rijnland is ingekocht. De afgenomen jeugdhulp in Holland Rijnland per gemeente in 2022 is grondslag voor de verdeling in 2024 (t-2 systematiek). Kostenstijgingen en -dalingen werken daardoor met enige vertraging door. We hebben te maken met een open einde financiering. We kunnen geen invloed uitoefenen op het aantal cliënten dat in dure hulp terechtkomt. Wel kunnen we analyseren vanuit welke verwijzer de cliënten komen en hierover in gesprek gaan met de verwijzer. De sturing is verder echter beperkt. De zorgvormen waar we nu de stijging zien betreft de kwetsbaarste jeugdigen. Het zou kunnen dat er volgend jaar minder kinderen vanuit Leiderdorp in dure hulp zitten, waardoor de kosten in het jaar erna weer dalen. Eventuele wijziging van de huidige verdeelsleutel-systematiek van de jeugdhulpkosten in Holland Rijnland, zoals vastgelegd in de DVO, kan alleen in overleg met en met overeenstemming van de overige gemeenten in Holland Rijnland. De toename is voor ongeveer de helft veroorzaakt door dit herverdeeffect.

De reserve sociaal domein is bij de jaarafsluiting 2022 weer toegenomen door meevallers in 2022. Daardoor kunnen we de toegenomen kosten in 2024 volledig dekken uit de reserve. Het nadeel voor 2025 kan voor ongeveer driekwart worden gedekt uit de reserve. Daarmee is de reserve (met uitzondering van het geormerkte bedrag van € 201.742 voor de opvang van Oekraïners) volledig ingezet en moet de geraamde onttrekking 2026 worden teruggedraaid. Het inzetten van deze reserve voor de extra kosten in 2024 en 2025 betekent ook dat er geen ruimte meer is om eventuele tekorten in 2023 uit deze reserve te dekken.

104. Inkomstenderving wegens renovatie de Does

Bij de renovatie van het zwembad, zal hiervan tijdelijk geen gebruik kunnen worden gemaakt. De inschatting vanuit Sportfondsen (SFL) is dat dit zo'n 6 maanden in beslag neemt. O.b.v. een maand bedraagt dit € 130.000 dus bij 6 maanden sluiting komt de totale derving uit op € 780.000. Dit bedrag komt ten laste van de gemeente gezien we aan het eind van het jaar verantwoordelijk zijn van een mogelijk negatieve saldo. We nemen derhalve dit bedrag incidenteel op voor 2025.

105. Aanpassing HECHT bijdrage

Door een toename van het aantal inwoners binnen Leiderdorp (inclusief het aantal kinderen tussen 0-4 jaar) en een indexatie van bijna 7%, gaat de bijdrage die we betalen aan Hecht omhoog tot een totale bijdrage van € 1.886.000 per jaar. Deze afdracht is bestemd voor de wettelijke taken van de GGD, de publieke zorg voor jeugd, het zorg-en veiligheidshuis en voor de GHOR.

106. Reservering 2025 duurzaamheid (sport-)accommodaties

De reservering 2025 voor investeringen in de duurzaamheid van eigen accommodaties is vervallen. In de investeringsvoornemens bij deze kadernota zijn immers voor duurzaamheid van zwembad de Does en het gemeentehuis investeringen opgevoerd met de daaraan verbonden kapitaallasten. Die investeringen overstijgen genoemde reservering ruimschoots. Dit betekent uiteraard wel dat de verlaging van de structurele lasten met deze oplossing niet wordt gerealiseerd.

107. Reservering 2025 duurzaamheid onderwijshuisvesting

Voor de reservering duurzaamheid onderwijshuisvesting passen we een kasschuif toe. De reservering van 2025 vervalt en daarvoor in de plaats stellen wij voor om hetzelfde bedrag bij bestemming van het resultaat 2022 voor dit doel apart te zetten. Op die manier ontlasten we de jaarschijf 2025 en blijft de voorgenomen dekking voor duurzaamheid in tact.

Programma 2: Aantrekkelijk Leiderdorp

FINANCIËLE POSITIE KADERNOTA 2023 + = nadeel en - = voordeel	I/S	Autonoom/ bestaand/ nieuw beleid	2024	2025	2026	2027	Nr
<i>Programma 2 Aantrekkelijk Leiderdorp</i>							
Instandhouding bomen	S	Autonoom	150.000	150.000	150.000	150.000	201
Monumentenzorg realistisch ramen	S	Autonoom	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	202
Advies Omgevingsplan en Omgevingsvisie	S	Autonoom	75.000	100.000	100.000	100.000	203
Dekking uit reserve impl.kosten omgevingswet	I	Autonoom	-50.000	-75.000	-25.000	-	203
Bestemmingsplannen	S	Autonoom	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	203
Onkruidbestrijding op verharding	S	Autonoom	7.252	7.252	7.252	7.252	204
Soortenmanagementplan isolatie	I	Nieuw beleid	115.000	115.000	-	-	205
Warmte Leidse Regio	S	Nieuw beleid	51.473	81.018	71.207	71.207	206
IWKP	S	Autonoom	137.589	129.732	164.264	228.862	207
IWKP 2024-2028 mutatie voorziening riolering derden	S	Autonoom	-189.994	-183.300	-209.049	-270.338	207
huur buurthuis 't Oude Dorp	S	Autonoom	15.000	15.000	15.000	15.000	208
Bodemtaken ODWH	S	Autonoom	30.000	30.000	30.000	30.000	209
Beperking woonlasten inwoners vervalt	I	Nieuw beleid	-800.000	-800.000	-	-	210
Reservering 2024/2025 ondersteuningsprogr. Duurzaamheid	I	Nieuw beleid	-175.000	-175.000	-	-	211
Reservering 2025 transformatie De Baanderij	I	Nieuw beleid	-	-750.000	-	-	212
Totaal programma 2 Aantrekkelijk Leiderdorp			-668.680	-1.390.298	268.674	296.983	

201. Instandhouding bomen

Uit de boomveiligheidscontrole 2021 (nulmeting) is naar voren gekomen dat veel bomen slechter zijn dan gedacht mede door extreme klimaatomstandigheden. Wat leidt tot meer ziekten en plagen zoals essentaksterfte en zwammen, iepziekte en kastanjabloedingsziekte met bijbehorende hogere onderhoudskosten en vroegtijdige vervangingen. Daarnaast is een groot deel van areaal aangeplant in jaren 70-80, en dus einde levensduur. Ook zijn de kosten voor de aanschaf en planten van bomen de laatste tijd sterk gestegen, waarbij de verwachting is dat dit structureel van karakter is. Door krappe bezetting bij de uitvoering wordt de aanplant van bomen vaker uitbesteed dan voorheen. Met deze nieuwe inzichten zal rekening worden gehouden bij de eerstvolgende actualisatie beheerplan.

202. Monumentenzorg

De kostenplaats monumentenzorg toont een structureel overschot ten opzichte van wat er gemiddeld genomen jaarlijks geboekt wordt. Daarom wordt voorgesteld om het budget structureel te verlagen met € 10.000.

203. Omgevingswet

Per 1-1-2024 treedt de omgevingswet in werking. Structuurplan en bestemmingsplannen worden vervangen door Omgevingsvisie en Omgevingsplan. Huidige werkwijze: incidenteel kosten t.b.v opstellen structuurplan, kostenverhaal voor bestemmingsplannen en incidenteel actualisatie. Nieuwe werkwijze: cyclisch proces voor zowel plan als visie. De visie wordt nog opgesteld met de beschikbare middelen in de reserve implementatie omgevingswet. Echter een cyclisch proces vergt eens per tijdseenheid een investering. Schatting: gemiddeld € 25.000 per jaar, vanaf 2025. Het omgevingsplan blijkt veel duurder te zijn dan bestemmingsplannen. Leiderdorp is begonnen met de ombouw van de bestemmingsplannen naar een omgevingsplan (1e deel kosten al € 94.000). Dat wordt betaald uit de reserve implementatie omgevingswet. Die ombouw gaat echter in stappen en jaren duren. Ook zullen structureel wijzigingen moeten plaats vinden, die niet (allemaal) verhaald kunnen worden op initiatiefnemers. Het is daarom zinvol deze kosten structureel te borgen in plaats vanuit de reserve. Schatting: € 75.000 per jaar. In de reserve is rekening gehouden met € 246.000 voor het opstellen van het omgevingsplan, waarvan € 94.000 wordt geput voor het 1e deel van het omgevingsplan. De reserve zouden op basis hiervan € 150.000 omlaag kunnen. Verder kan voor € 25.000 per jaar dekking gevonden worden vanuit de huidige begroting (bestemmingsplannen beleid). Voor het overige zal de dekking (op basis van de afspraken tussen Rijk en VNG) uit de algemene begroting moeten komen: de verrekening van de Omgevingswet vindt plaats via het gemeentefonds. De aangenomen motie-Kluit c.s. bij de besluitvorming over de invoeringsdatum verzoekt de regering om voor 1 juli 2023 een integraal, financieel beeld te maken voor gemeenten, provincies en omgevingsdiensten, en de Kamer voor de zomer te informeren over hoe deze kosten komende jaren gedekt worden.

204. Onkruidbestrijding op verharding

De onkruidbestrijding op de verharding wordt uitgevoerd door een aannemer. Dit contract is verlengd en hierbij heeft de aannemer een marktconforme indexatie toegepast van 14,93%. Het contract loopt in principe tot 31 december 2023, waarbij het de verwachting is dat ook na deze datum de prijzen voor deze dienst een gelijk niveau zullen houden. De indexatie voor 2023 zal worden meegenomen in de 1e bestuursrapportage 2023.

205. Soortenmanagementplan isolatie

Het soortenmanagementplan (SMP) is wettelijk verplicht zodra de gemeente besluit mee te doen aan het Nationaal Isolatieprogramma, om versnelling van verduurzaming bij de bestaande bebouwing te realiseren. Dit is voor slecht geïsoleerde woningen (labels E, F en G) met een lage WOZ-waarde, waarvan kan worden aangenomen dat de woningeigenaar niet voldoende vermogen heeft zelfstandig de maatregelen te laten uitvoeren. Het SMP is een ecologisch onderzoek om na te gaan of beschermde diersoorten, zoals vleermuizen en zwaluwen, zich huisvesten in woningen. Door isolatie kunnen de aantallen van deze dieren omlaag gaan, direct door verstikking na isolatie van de woning (als ze zich daar gevestigd hadden) of indirect doordat de leefomgeving kleiner wordt. Dit SMP kost € 230.000 euro en heeft 2 jaar tijd nodig om opgeleverd te worden, omdat er gedurende vier seizoenen onderzoek gedaan moet worden over de leefomgeving van deze dieren. Het SMP is daarna 10 jaar lang geldig en daarmee kan er geïsoleerd worden. Om de kosten proberen te drukken gaan we onderzoeken of mogelijkheden zijn in regionale samenwerking, bijdragen provincie of rijk, maar in het ergste geval kost het € 230.000.

206. Warmte Leidse Regio

De Leidse regio kent een samenwerking om woningen in de toekomst te verwarmen met duurzame alternatieven voor aardgas. Met deze samenwerking werkt de regio toe naar een open regionaal warmtenet. Dit is een systeem waarin meerdere warmtebronnen en -leveranciers actief zijn. Daarbij wordt onder andere gekeken naar restwarmte, aardwarmte (duurzame warmte uit de ondergrond) en lokale initiatieven. De verlenging van de regionale samenwerking Warmte Leidse Regio moet nog besloten worden door de raad in het najaar van 2023. Vooruitlopend worden de benodigde financiële middelen alvast begroot.

207. IWKP

Het Integraal Waterketenplan 2024-2028 wordt geactualiseerd en zal in het najaar van 2023 vastgesteld worden door de raad. Uit de actualisering blijkt dat de aanlegkosten van riolering hoger worden (van € 980 naar € 1.497 per strekkende meter), enerzijds door gestegen prijzen voor drainage, materiaal- en plankosten en anderzijds door kosten voor het verwijderen van asbest in (oude) voegenkit en het opnemen van kosten voor het afkoppelen van woningen. De gegevens zijn gebaseerd op recente informatie over de kwaliteit van het rioolstelsel, waardoor een actueel beeld van de vervangings- en onderhoudsvraag is ontstaan. Het investeringsvolume en daarmee de kapitaallasten nemen de komende jaren fors toe. Alle kosten zijn gebaseerd op prijspeil 1 januari 2024. De toename van de kapitaallasten is via het onderdeel investeringen in één totaal opgenomen onder 'overhead'. In dit programmaonderdeel zien we de extra beheerkosten, de areaalontwikkeling en de verrekeningen met de voorziening riolering derden. Voor de kosten en opbrengsten van rioleringen hanteren we een gesloten systeem. Per saldo is er dan ook geen mutatie in het financiële beeld van deze kadernota. Wel is zichtbaar dat de vrijval uit de voorziening flink toeneemt. Naast inhoudelijke ontwikkelingen worden in het IWKP de financiële effecten op de langere termijn in beeld gebracht waarbij eventuele consequenties voor de tariefontwikkeling aan bod komen.

208. Huur buurthuis 't Oude Dorp

Het college heeft op 27 september 2022 besloten om de kosten van 2023 voor € 15.000 voor de huur van het buurthuis 't Oude Dorp te dekken uit onvoorzien en de structurele kosten te betrekken bij de kadernota 2024-2027. Aangezien op basis van het collegebesluit (nog) geen begrotingswijziging aan de raad is voorgelegd leggen we hiermee de aanvraag voor.

209. Bodemtaken ODWH

De omgevingswet zal per 2024 inwerking treden. Eerder is een inschatting gedaan dat de extra bodemtaken á € 25.000 als taakmutatie ten lasten komen voor Leiderdorp met nog te realiseren dekking vanuit de algemene uitkering. Nieuwe inzichten geven extra bodemtaken á € 5.000 en is overeenkomstig het werkplan en begroting 2024 van de omgevingsdienst ODWH. We gaan ook hier weer uit van volledige compensatie uit de algemene uitkering van het rijk. We verhogen de bijdrage aan de ODWH en nemen vooruitlopend op de meicirculaire een stelpost compensatie op bij de algemene uitkering.

210. Beperking woonlasten inwoners verval

In de begroting 2023 is een beperking van de woonlasten voor drie jaar opgenomen. Deze beperking van de woonlasten is geëffectueerd door een tijdelijke verlaging van de tarieven afvalstoffenheffing voor 1, 2 en meerpersoonshuishoudens. Als dekkingsmaatregel voor de oplossing van de tekorten in 2024 en 2025 is besloten om deze beperking van de woonlasten te schrappen.

211. Reservering 204/2025 ondersteuningsprogramma duurzaamheid

De reservering voor het ondersteuningsprogramma duurzaamheid vervalt. Voor de uitvoering van die taken is met het beschikbaar komen van de klimaatgelden in 2023 t/m 2025 van ruim € 0,5 miljoen per jaar alternatieve financiering voorhanden. De klimaatgelden worden via de 1e bestuursrapportage 2023 in de begroting opgevoerd.

212. Reservering 2025 transformatie De Baanderij

Voor de reservering 2025 van de transformatie De Baanderij passen we ook een kasschuif toe. De reservering van 2025 wordt verlaagd naar € 250.000. Voor het bedrag van de verlaging stellen wij voor om dat bij bestemming van het resultaat 2022 voor dit doel apart te zetten. Op die manier ontlasten we de jaarschijf 2025 en blijft de voorgenomen bedrag voor de afdekking van risico's etc. beschikbaar.

Programma 3: Bestuur en organisatie van Leiderdorp

FINANCIËLE POSITIE KADERNOTA 2023 + = nadeel en - = voordeel	I/S	Autonoom/ bestaand/ nieuw beleid	2024	2025	2026	2027	Nr
<i>Programma 3 Bestuur en organisatie van Leiderdorp</i>							
VRHM bijstelling scenario 1 + 2	S	Autonoom	88.013	88.013	88.013	88.013	301
VRHM bijstelling afdracht o.b.v. herverdeling GF	S	Autonoom	57.754	57.754	57.754	57.754	302
Totaal programma 3 Bestuur en organisatie van Leiderdorp			145.767	145.767	145.767	145.767	

301. VRHM bijstelling scenario 1 + 2

De VRHM werkt, mede als gevolg van bezuinigingen in het verleden met een (te) schrale organisatie. De huidige organisatie is dan ook niet 'schokbestendig' en wendbaar, terwijl zij dat gezien de aard van de taken wel moet zijn. In de kadernota van de VRHM zijn extra budgetten opgenomen die nodig zijn om de huidige taakuitvoering van de Veiligheidsregio in continuïteit te kunnen blijven uitvoeren. Het gaat hierbij allereerst om het materialiseren van al eerder benoemde risico's (nieuwe meldkamer, meer opleidingen brandweervrijwilligers) en een eerder genomen besluit (waterwagens brandweer/bluswatervoorziening) waarvoor nu een structurele verhoging van de gemeentelijke bijdragen noodzakelijk is, alsmede onontkoombare kosten bij eigendomsverkrijging van brandweerkazernes en informatieveiligheid. Verder gaat het hierbij om nieuwe structurele kosten als gevolg van nieuwe of gewijzigde regelgeving (rechtmatigheidsverantwoording, verduurzaming, taakdifferentiatie), branchestandaarden/-normeringen (formatie 24-uursdienst brandweer, beheer/onderhoud brandweerkazernes) of landelijke afspraken (informatieveiligheid SOC/CERT). De veiligheidsregio is gehouden hieraan te voldoen. Het gaat hierbij om de volgende budgetten:

- a. verhoogde kosten meldkamer brandweer € 300.000
- b. meer opleidingen brandweer € 500.000
- c. informatieveiligheid (BIO/VIV) € 100.000
- d. informatieveiligheid (SOC-CERT) € 200.000
- e. verhoogde huisvestingskosten door koop kazernes € 110.000
- f. beheer en onderhoud kazernes € 270.600
- g. verduurzaming € 200.000
- h. bluswatervoorziening € 187.000
- i. rechtmatigheidsverantwoording € 150.000
- j. formatie 24-uursdienst brandweer € 503.200

Totaal gaat het om een bedrag van € 2.520.800 per jaar. Hiervoor wordt een structurele aanvulling van de begroting van de Veiligheidsregio gevraagd per 2024. Het aandeel van Leiderdorp is € 88.013.

Met de financiële kaders die als uitgangspunt zijn opgenomen in deze kadernota, is het going concern van de veiligheidsregio gedekt en zijn er geen financiële middelen beschikbaar voor nieuwe ontwikkelingen die op grond van het nieuwe regionaal beleidsplan 2024- 2027 noodzakelijk worden geacht. De discussie daarover wil het bestuur van de veiligheidsregio voeren tegelijk met de discussie en besluitvorming over het nieuwe regionaal beleidsplan 2024-2027.

Hierbij zullen ook de bestuurlijke afspraken over de financiering van de veiligheidsregio (o.a. Cebeon norm en meerjarig budgetplafond) opnieuw beoordeeld worden

302. VRHM bijstelling afdracht o.b.v. herverdeling GF

De herverdeling van het gemeentefonds (en daarmee de Cebeon norm), zoals per 1 januari 2023, leidt tot een gewijzigde onderlinge kostenverdeling. Dit heeft consequenties voor de individuele bijdragen van gemeenten aan de veiligheidsregio (zowel voordeel als nadeel gemeenten). De totale bijdrage aan de veiligheidsregio verandert hierdoor echter niet. Voor Leiderdorp betekent deze herverdeling een nadeel van € 57.754.

Algemene Dekkingsmiddelen

FINANCIËLE POSITIE KADERNOTA 2023 + = nadeel en - = voordeel	I/S	Autonoom/ bestaand/ nieuw beleid	2024	2025	2026	2027	Nr
<i>Programma Algemene dekkingsmiddelen</i>							
Dividend BNG	S	Autonoom	-22.000	-22.000	-22.000	-22.000	401
Dividend Alliander	S	Autonoom	68.000	68.000	68.000	68.000	401
Rente nieuwe leningen	S	Autonoom	-40.000	140.000	280.000	420.000	402
Algemene uitkering 2027	S	Autonoom	-	-	-	-1.269.577	403
Areaalontwikkeling	S	Autonoom	-	-10.739	-36.991	-36.991	404
Indexering Lonen 8,0%	S	Autonoom	992.190	992.190	992.190	992.190	405
Materieel 7,5%	S	Autonoom	3.526.794	3.526.794	3.526.794	3.526.794	405
Indexering belastingen 3,7%	S	Autonoom	-591.840	-591.840	-591.840	-591.840	405
Inzet inhaalindexering 2024 GR	S	Autonoom	-140.000	-140.000	-140.000	-140.000	405
Indexering BUIG etc.	S	Autonoom	-302.513	-302.513	-302.513	-302.513	405
Indexering AU 2023-2024	S	Autonoom	-2.119.268	-2.119.268	-2.119.268	-2.119.268	405
Indexering AU 1,68% aanv.2022	S	Autonoom	-164.426	-164.426	-164.426	-164.426	405
Inhaalindexering GR'en 2025	S	Autonoom	-	79.500	79.500	79.500	406
Bijstellen OZB opbrengsten	S	Autonoom	-400.000	-400.000	-400.000	-400.000	407
BSGR bijdrage	S	Autonoom	33.416	33.416	33.416	33.416	408
Bodemtaken ODWH	S	Autonoom	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000	409
Indexering materiële lasten verlaagd van 7,5% naar 5,5%	I	Nieuw beleid	-710.587	-710.587	-710.587	-710.587	410
Totaal programma Algemene dekkingsmiddelen			99.766	348.527	462.275	-667.302	

401. Dividend deelnemingen

Het dividend van de BNG loopt weer op. In 2023 valt het dividend € 22.000 hoger uit dan geraamd. Daarmee verhogen we de meerjarenraming. De dividenduitkering Alliander is in 2022 € 137.000 lager. M.i.v. 2021 ramen we de dividendopbrengst op het niveau van de laatste dividenduitkering gecorrigeerd voor incidentele baten en lasten. Op grond van het jaarverslag van Alliander schatten we in dat het resultaat voor een deel lager uitvalt door incidentele lasten. Om die reden verlagen we de meerjarenraming met de helft nl. € 68.000.

402. Rente nieuwe leningen

Voor de financiering van de gemeentelijke activiteiten c.q. investeringen leent de gemeente op de geld- en kapitaalmarkt. Voor de bepaling van het meerjarenbeeld worden de financieringskosten berekend aan de hand van de renteverwachting voor de komende jaren. Na de verhoging bij de begroting 2023 hebben we, gelet op de verder oplopende rente van de laatste maanden de renteverwachting opnieuw opwaarts bijgesteld. De financiële consequenties van die verhoging zijn berekend waarbij rekening is gehouden met de ontwikkeling van de

financieringsbehoefte in het afgelopen jaar. Daardoor ontstaat eerst nog een meevaller. Daarna nemen de rentelasten verder toe.

403. Algemene uitkering 2027

Het Rijk heeft aangegeven dat met gemeenten en provincies gewerkt wordt aan een nieuwe financieringssysteem vanaf 2026. In aanloop daarnaartoe heeft het kabinet in de septembercirculaire 2022 eenmalig € 924 miljoen in 2026 voor de algemene uitkering beschikbaar gesteld. Het kabinet heeft in de voorjaarsnota gemeld dat dit bedrag vanaf 2027 structureel beschikbaar komt.

404. Areaalontwikkeling

Voor de areaalontwikkeling is er gekeken naar de verwachte mutaties aan WOZ waardes woningen en niet-woningen. Met doorrekening tegen de huidige tarieven OZB zorgt dit voor structureel € 36.990 aan extra inkomsten.

405. Indexeringen

De indexering van de algemene uitkering, de loonkosten, de materiële kosten en de belastingen zijn globaal berekend op basis van de voorgestelde percentages zoals opgenomen in de algemene uitgangspunten van deze kadernota. Voor de wijze waarop deze percentage zijn bepaald verwijzen wij hier naar die algemene uitgangspunten. Het saldo van de indexeringen is 'geparkeerd' op de algemene baten en lasten en wordt op een later moment uitgesplitst. De prijsontwikkeling in de algemene uitkering is bepaald op 5,0%. De lonen worden geïndexeerd met 8,0%, de materiële kosten met 7,5% (zie ook mutatie 410) en de gemeentelijke belastingen met 3,7%.

406. Inhaalindexering GR 2025

De indexering van de bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen wordt door de werkgroep Financiële Kaderstelling Gemeenschappelijke Regelingen (FKGR) bepaald en is voor 2024 vastgesteld op 6,4% voor de loonkosten en 9,0% voor de materiële kosten. Die indexering is waardevast. Dat wil zeggen dat de bij jaarlijkse indexering van de komende begroting rekening worden gehouden met de prijsontwikkeling van de twee voorgaande jaren (t-1 en t-2) volgens de Macro Economische Verkenningen (MEV). Nu zien we in de ontwikkeling van de indices in het Centraal Economisch Plan (CEP) van maart 2023 voor het jaar 2023 en 2024 weer hogere percentages. Als die percentages in de MEV van september 2023 op hetzelfde niveau liggen, dan zal voor de indexering van de bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen voor 2025 en verder een inhaalslag nodig zijn. Op basis van de cijfers in het CEP betekent dat ca. 1,5% extra op zowel de loonkosten als de materiële kosten. Deze vertraagde doorwerking van de prijsontwikkeling nemen we nu als stelpost in de meerjarenraming op.

407. Bijstelling OZB opbrengsten

De laatste jaren is er meer OZB belasting ontvangen dan begroot, derhalve stellen we deze ontvangsten nu bij. Dit hangt voornamelijk samen met de areaal ontwikkelingen. De areaal ontwikkeling was in de raming van de begroting sinds 2022 niet meegenomen. Met ingang van 2024 wordt dat weer hersteld.

408. BSGR bijdrage

De begrotingsonderdelen (economische categorieën) zijn gewijzigd naar aanleiding van de verwachte ontwikkelingen in 2023, waarbij als gevolg van forse inflatie en eenmalige dubbele kosten als gevolg van vertraging in de migratie van de infrastructuur van Centric naar KPN een tekort van € 1.165.000 wordt voorzien, waarvan € 280.000 incidenteel is. Het structurele tekort van ruim negen ton wordt met name veroorzaakt door hogere personeelslasten. Meer dan

de helft hiervan is het gevolg van de CAO 2023. Zonder aanvulling van dit tekort zullen er lopende het begrotingsjaar liquiditeitsproblemen ontstaan. De totale personele lasten van de BSGR worden met € 992.000 verhoogd. Daarnaast spelen o.a. fors hogere inhuurtarieven met stijgingen van soms meer dan 30% hierin een belangrijke rol. Tevens is er sprake van € 95.000 extra personele lasten bij de afdeling Heffen voor de afhandeling van de parkeerbezwaren van gemeente Gouda. De automatiseringslasten zijn € 232.000 hoger dan eerder begroot. Voor Leiderdorp betekent dit dat de bijdrage 2023 voor de gemeenschappelijke regeling met de BSGR naast de algehele indexering 7,25% met € 33.416 structureel omhoog gaat.

409. Bodemtaken ODWH

De omgevingswet zal per 2024 inwerking treden. Eerder is een inschatting gedaan dat de extra bodemtaken á € 25.000 als taakmutatie ten lasten komen voor Leiderdorp met nog te realiseren dekking vanuit de algemene uitkering. Nieuwe inzichten geven extra bodemtaken á € 5.000 en is overeenkomstig het werkplan en begroting 2024 van de omgevingsdienst ODWH. We gaan ook hier weer uit van volledige compensatie uit de algemene uitkering van het rijk. We verhogen de bijdrage aan de ODWH en nemen vooruitlopend op de meicirculaire een stelpost compensatie op bij de algemene uitkering.

410. Verlaging indexering materiële lasten

Wij hebben besloten om gegeven de uitkomsten van het meerjarenbeeld en gelet op de verschillen tussen de indexering van de lasten (loon +8,0% en materieel +7,5%) enerzijds en de indexering van de baten (algemene uitkering +5,0% en eigen inkomsten +3,7%) anderzijds, het daardoor ontstane structurele nadeel te verlagen door een eenmalige bijstelling van de indexering op de materiële lasten. Om die reden is het percentage van 7,5% verlaagd naar 5,5%. Deze verlaging moet worden beschouwd als een bezuiniging op de bestedingen van de gemeente.

Overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien

FINANCIËLE POSITIE KADERNOTA 2023 + = nadeel en - = voordeel	I/S	Autonoom/ bestaand/ nieuw beleid	2024	2025	2026	2027	Nr
<i>Programma Overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien</i>							
Kapitaallasten investeringen	S	Autonoom	51.333	153.728	356.813	463.910	501
Totaal programma Overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien			51.333	153.728	356.813	463.910	

501. Kapitaallasten investeringen

Zie hoofdstuk Investeringen.

D. FIN.OVERZICHT

FINANCIËLE POSITIE KADERNOTA 2023 + = nadeel en - = voordeel	I/S	Autonoom / bestaand/ nieuw beleid	2024	2025	2026	2027	Nr
Stand van de begroting voor de Kadernota 2024-2027	I/S		0	0	0	1.894.333	
Terugdraaien verrekening behoedzaamheidsreserve	I		68.290	-62.164	44.088	91.930	
Begrotingssaldo voor de start van de kadernota 2023		Autonoom	68.290	-62.164	44.088	1.986.263	
Mutaties Kadernota 2023							
<i>Programma 1 Meedoen in Leiderdorp</i>							
Bijstelling kwijtscheldingen	S	Autonoom	100.000	100.000	100.000	100.000	101
Exploitatiebijdrage Sportfondsen Leiderdorp	S	Autonoom	19.899	19.899	19.899	19.899	102
SOZ Jeugdzorg	S	Autonoom	1.577.089	1.708.319	1.728.189	1.728.189	103
Dekking reserve sociaal domein	I	Autonoom	-1.577.089	-1.061.324	444.345	-89.952	103
Inkomstenderving wegens renovatie de Does	I	Autonoom	0	780.000	0	0	104
Aanpassing HECHT bijdrage	S	Autonoom	127.483	127.483	127.483	127.483	105
Totaal programma 1 Meedoen in Leiderdorp			247.382	1.674.377	2.419.916	1.885.619	
<i>Programma 2 Aantrekkelijk Leiderdorp</i>							
Instandhouding bomen	S	Autonoom	150.000	150.000	150.000	150.000	201
Monumentenzorg realistisch ramen	S	Autonoom	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	202
Advies Omgevingsplan en Omgevingsvisie	S	Autonoom	75.000	100.000	100.000	100.000	203
Dekking uit reserve impl.kosten omgevingswet	I	Autonoom	-50.000	-75.000	-25.000	0	203
Bestemmingsplannen	S	Autonoom	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	203
Onkruidbestrijding op verharding	S	Autonoom	7.252	7.252	7.252	7.252	204
Soortenmanagementplan isolatie	I	Nieuw beleid	115.000	115.000	0	0	205
Warmte Leidse Regio	S	Nieuw beleid	51.473	81.018	71.207	71.207	206
IWKP	S	Autonoom	137.589	129.732	164.264	228.862	207
IWKP 2024-2028 mutatie voorziening riolering derden	S	Autonoom	-189.994	-183.300	-209.049	-270.338	207
huur buurthuis 't Oude Dorp	S	Autonoom	15.000	15.000	15.000	15.000	208

FINANCIËLE POSITIE KADERNOTA 2023 + = nadeel en - = voordeel	I/S	Autonoom / bestaand/ nieuw beleid	2024	2025	2026	2027	Nr
Bodemtaken ODWH	S	Autonoom	30.000	30.000	30.000	30.000	209
Totaal programma 2 Aantrekkelijk Leiderdorp			306.320	334.702	268.674	296.983	
<i>Programma 3 Bestuur en organisatie van Leiderdorp</i>							
VRHM bijstelling scenario 1 + 2	S	Autonoom	88.013	88.013	88.013	88.013	301
VRHM bijstelling afdracht o.b.v. herverdeling GF	S	Autonoom	57.754	57.754	57.754	57.754	302
Totaal programma 3 Bestuur en organisatie van Leiderdorp			145.767	145.767	145.767	145.767	
<i>Programma Algemene dekkingsmiddelen</i>							
Dividend BNG	S	Autonoom	-22.000	-22.000	-22.000	-22.000	401
Dividend Alliander	S	Autonoom	68.000	68.000	68.000	68.000	401
Rente nieuwe leningen	S	Autonoom	-40.000	140.000	280.000	420.000	402
Algemene uitkering 2027	S	Autonoom	0	0	0	-1.269.577	403
Areaalontwikkeling	S	Autonoom	0	-10.739	-36.991	-36.991	404
Indexering Lonen 8,0%	S	Autonoom	992.190	992.190	992.190	992.190	405
Materieel 7,5%	S	Autonoom	3.526.794	3.526.794	3.526.794	3.526.794	405
Indexering belastingen 3,7%	S	Autonoom	-591.840	-591.840	-591.840	-591.840	405
Inzet inhaalindexering 2024 GR	S	Autonoom	-140.000	-140.000	-140.000	-140.000	405
Indexering BUIG etc.	S	Autonoom	-302.513	-302.513	-302.513	-302.513	405
Indexering AU 2023-2024	S	Autonoom	-2.119.268	-2.119.268	-2.119.268	-2.119.268	405
Indexering AU 1,68% aanv.2022	S	Autonoom	-164.426	-164.426	-164.426	-164.426	405
Inhaalindexering GR'en 2025	S	Autonoom	0	79.500	79.500	79.500	406
Bijstellen OZB opbrengsten	S	Autonoom	-400.000	-400.000	-400.000	-400.000	407
BSGR bijdrage	S	Autonoom	33.416	33.416	33.416	33.416	408
Bodemtaken ODWH	S	Autonoom	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000	409
Totaal programma Algemene dekkingsmiddelen			810.353	1.059.114	1.172.862	43.285	
<i>Programma Overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien</i>							
Kapitaallasten investeringen	S	Autonoom	51.333	153.728	356.813	463.910	501
Totaal programma Overhead, vpb en onvoorzien			51.333	153.728	356.813	463.910	
Totaal Kadernota inclusief Begrotingssaldo			1.629.445	3.305.524	4.408.120	4.821.827	
Dekkingsmaatregelen							

FINANCIËLE POSITIE KADERNOTA 2023 + = nadeel en - = voordeel	I/S	Autonoom / bestaand/ nieuw beleid	2024	2025	2026	2027	Nr
Beperking woonlasten inwoners vervalt			-800.000	-800.000			210
Indexering materiële lasten verlaagd van 7,5% naar 5,5%			-710.587	-710.587	-710.587	-710.587	410
Reservering 2024/2025 ondersteuningsprogr. Duurzaamheid			-175.000	-175.000			211
Reservering 2025 duurzaamheid (sport-)accommodaties				-500.000			106
Reservering 2025 duurzaamheid onderwijshuisvesting				-400.000			107
Reservering 2025 transformatie De Baanderij				-750.000			212
Totaal Kadernota inclusief dekkingsmaatregelen			-56.142	-30.063	3.697.533	4.111.240	

De financiële kadernota sluit met de doorgevoerde dekkingsmaatregelen in de jaren 2024 en 2025 met een klein overschot. De jaren 2026 en 2027 vallen heel nadelig uit. Het verrekenen van deze uitkomsten met de behoedzaamheidsreserve is geen optie want de tekorten zijn veel hoger dan er in de reserve beschikbaar is.

E. INVESTERINGEN

In de begroting 2024 wordt het volledige investeringsplan (IP2024) opgenomen met een berekening van de kapitaallasten van alle afgesloten en lopende investeringen, alsook het geheel van investeringsvoornemens uit de begroting 2023 en de kadernota 2024-2027. Voor die gedetailleerde berekening van de kapitaallasten worden alle lopende investeringen c.q. investeringsvoornemens beoordeeld op de vraag wanneer de uitgaven met de kennis van dit moment precies worden verwacht. Dus als bijvoorbeeld de investeringen voor de aanleg van wegen één jaar opschuiven, dan schuiven de kapitaallasten ook één jaar door. In aansluiting met deze berekening wordt gelijktijdig een doorrekening gemaakt van het renteresultaat waarbij de aangepaste renteverwachting voor nieuwe leningen wordt gehanteerd.

Voor de berekening van de kapitaallasten in deze kadernota zijn de nieuwe investeringsvoornemens ten opzichte van het investeringsplan bij de begroting 2023 meegenomen. Deze investeringsmutaties zijn hierna in beeld gebracht.

Investeringen	oplevering	Levensduur	investering	Kapitaallasten			
				2024	2025	2026	2027
7210884 VK IBOR wegen 	2024	45	300.000	0	0	8.167	8.167
7210884 VK IBOR wegen 	2025	45	1.850.000	0	0	0	50.361
7210733 VK Riolering 	2024	50	1.773.920	34.989	34.989	34.989	34.989
7210733 VK Riolering 	2025	50	5.270.117	0	50.702	50.702	50.702
7210733 VK Riolering	2026	50	2.135.440	0	0	73.800	73.800
7210733 VK Riolering	2027	50	2.203.720	0	0	0	48.398
Indexering MIP 2024 e.v.	n.v.t.	n.v.t.		0	51.693	59.011	67.349
Lening SVN	2023	99	500.000	2.500	2.500	2.500	2.500
7230711 Fiets- voetpad Dwarswateringdijk	2023	45	61.000	1.661	1.661	1.661	1.661
Aanpassing warmtevoorziening gemeentehuis WAL in 2023	2023	15	170.000	12.183	12.183	12.183	12.183
7211000 Renovatie de Does	2024	25	1.000.000	0	0	45.000	45.000
Verduurzaming de Does	2024	25	960.000	0	0	68.800	68.800
Totaal			16.224.197	51.333	153.728	356.813	463.910

Volume krediet IBOR wegen

Het afgelopen jaar is gewerkt aan het updaten van het meerjaren onderhouds- en investeringsplan. Hiervoor zijn in 2022 de volgende onderzoeken en inspecties uitgevoerd: globale visuele weginspectie, scannen hoofdstructuur asfaltwegen, valgewichtdeflectiemetingen en een deformatiemeting verhardingen. Naar aanleiding van de uitkomsten van deze inspecties en onderzoeken zijn er meerdere nieuwe projecten noodzakelijk om in de investeringsplanning op te nemen. Deze projecten kunnen onderverdeeld worden in de volgende categorieën: vervangen fietspaden, projecten i.c.m. mobiliteitsprojecten en ophoogprojecten. De investeringen die uit het volumekrediet betaald worden kunnen niet geheel worden ondervangen en dus is in 2025 € 300.000 en in 2026 € 1.850.000 extra investerkrediet nodig. De bedragen voor 2028 en verder zullen in het MIP worden opgenomen.

Volume krediet riolering IWKP

Het Integraal Waterketenplan 2024-2028 wordt geactualiseerd en zal in het najaar van 2023 vastgesteld worden door de raad. Uit de actualisering blijkt dat de aanlegkosten van riolering hoger worden enerzijds door gestegen prijzen voor drainage, materiaal- en plankosten en anderzijds door kosten voor het verwijderen van asbest in (oude) voegenkit en het opnemen van kosten voor het afkoppelen van woningen. De gegevens zijn gebaseerd op recente informatie over de kwaliteit van het rioolstelsel, waardoor een actueel beeld van de vervangings- en onderhoudsvraag is ontstaan. Het investeringsvolume en daarmee de kapitaallasten nemen de komende jaren fors toe. Alle kosten zijn gebaseerd op prijspeil 1 januari 2024. De investeringsvolumes worden hier opgevoerd voor de bedragen die bij de start van de uitvoering voor de werken beschikbaar moet komen. Bij de bepaling van de kapitaallasten is rekening gehouden met het kasstroomschema wat bij de uitvoering verwacht wordt.

Indexeringen MIP 2024 e.v.

Met ingang van Kadernota 2024-2027 stellen we voor om de investeringsvoornemens ook structureel te indexeren zoals ook op de exploitatiebudgetten het geval is. De afgelopen jaren is te merken geweest dat het veelvuldig nodig is gebleken om kredieten tussentijds bij te stellen als gevolg van prijsontwikkelingen, waardoor dit als onvoorzien nadeel in de bestuursrapportages is gemeld. Om meer grip vooraf te krijgen verhogen we de investeringsvoornemens uit het MIP 2023-2032 voor de jaren 2024 en verder met het algemeen indexeringspercentage van 7,5%. De hogere kapitaallasten zullen vanaf 2025 optreden. Bij de totstandkoming van de begroting zal voor het MIP 2024-2033 nogmaals beoordeeld worden of er verschuivingen in tijd of extra aanpassingen nodig zijn. In deze verhoging is bovendien rekening gehouden met een extra kostenstijging op de bijdrage van Leiderdorp aan Leiden voor de Leidse Ring Noord (No Regret, maatregelen, HOV-voorzieningen, langzaam verkeer en Dynamisch verkeersmanagement) en in dat project het ontlasten van de damwand bij de boogwoningen en de vervanging van de spoorbrug over de Dwarswatering. Over deze verhoging wordt u nog separaat geïnformeerd.

Lening SVN

In de collegevergadering van 25 april heeft het college besloten de raad voor te stellen een aanvullend krediet beschikbaar te stellen om hiermee een extra storting van € 500.000 in het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten ten behoeve van geldlening in het kader van stimulering verduurzaming en energiebesparing. Het is de bedoeling dat het fonds revolverend wordt, maar door het grote aantal aanvragen kunnen de afbetalingen nog niet in voldoende mate voorziening is de vraag naar nieuwe leningen. De gemeente schrijft niet af op deze lening en middels deze aanvraag worden de jaarlijkse rentelasten in de begroting verwerkt. De beschikbaarstelling in 2023 zal middels een apart raadsvoorstel en besluit aan de raad worden voorgelegd.

Fiets- voetpad Dwarswateringdijk

In de raad van 3 april is besloten om voor de aanleg van een fiets-voetpad op de Dwarswateringdijk een aanvullend krediet beschikbaar te stellen van € 61.000. De hierbij behorende kapitaallasten moeten nog in de begroting verwerkt worden.

Aanpassing warmtevoorziening gemeentehuis WAL in 2023

Sinds een aantal jaar is er sprake van een onbalans in onze duurzame warmtebron (WKO). De omgevingsdienst West-Holland heeft samen met ons wel verbetering gezien in de onbalans door de aanpassingen die zijn uitgevoerd de afgelopen jaren. Helaas is gebleken dat wij toch een significante aanpassing moeten doen om de onbalans in de bron weg te nemen. Door warmtepompen a € 47.870 op het dak te plaatsen zorgen wij dat er meer warmte wordt

gegeneerd en de balans wordt hersteld. De plaatsing van de warmtepompen is een uitbreiding op de huidige (regel) installatie. De huidige regeling wordt niet meer ondersteund voor uitbreiding en dient als gevolg van het plaatsen van de warmtepompen vervangen te worden. De kosten van vervanging zijn € 114.550. In de WKO is een bronpomp aanwezig. Deze bronpomp is eerder versleten/ verouderd dan gepland en wij adviseren om deze direct i.c.m. de huidige aanpassingen te vervangen. De kosten voor het vervangen van de bronpomp zijn € 62.500. Resumerend hebben wij onverwachte kosten in 2023 van totaal € 225.000 waar slechts € 55.000 dekking voor kan worden gevonden. Kortom een tekort van € 170.000 in 2023.

Renovatie Zwembad De Does extra krediet

Naar verwachting valt het benodigde krediet voor de renovatie van het sport- en recreatiecentrum De Does circa € 1.000.000 hoger uit vanwege de volgende factoren. De prijsstijgingen van € 500.000 en de begeleidings- en advieskosten door Sportfondsen (architect, constructeur, directievoering) van € 500.000 die in één keer bij de renovatie worden meegenomen.

Verduurzaming De Does

De uitvoering van het groot onderhoud en de renovatie bij sport- en recreatiecentrum De Does is hét natuurlijke moment om verduurzamingsmaatregelen te treffen. Na onderzoek en advisering van Sportfondsen Nederland zijn voor de mogelijke verduurzamingspakketten meerdere scenario's opgesteld. De all electric en hybride scenario's vallen af, vanwege de netcongestie van netwerkbeheerder Liander. Het scenario om een gasloze accommodatie in combinatie met aansluiting op het warmtenet te creëren ligt daardoor het meest voor de hand. In dit scenario zullen in 2024/2025 alle installaties voorbereid worden om tussen 2028 en 2030 aan te kunnen sluiten op de WarmtelinQ (het lokale netwerk van restwarmte in deze regio). De kosten voor de totale verduurzaming zullen naar verwachting circa € 960.000 kosten. Dit zijn maatregelen als het verbeteren van de isolatie van de buitenschil, het aanpassen en vervangen van de installaties ten behoeve van de warmtelinQ en het aanbrengen van overige duurzame energiebronnen. Als het college en de raad ons advies overnemen zullen wij het bovengenoemde bedrag in 2024/2025 naast de kredieten en voorzieningen nodig hebben.

GEMEENTEHUIS
WILLEM-ALEXANDERLAAN 1
2351 DZ LEIDERDORP

POSTBUS 35
2350 AA LEIDERDORP

071 54 58 500
INFO@LEIDERDORP.NL
WWW.LEIDERDORP.NL

leiderdorp